

Sømandsvise

Lærerside lavet af: Mie Rank Brunberg

Til læreren ...

Om øvelse 1:

Første del af arbejdet med sangen er en associationsøvelse, der fungerer ekstra godt, hvis eleverne ikke kender tekst, titel og handling i sangen.

Lav derfor gerne denne øvelse, før eleverne præsenteres for sangen i sin helhed.

I øvelsens sidste spørgsmål skal eleverne lytte til musik, der, ligesom Sømandsvise, også kan sætte en bestemt stemning i os.

Find gerne noget selv, og få inputs fra eleverne.

Ellers kan følgende eksempler bruges: (søg fx på YouTube)

- Colourful Clouds Chasing The Moon (kantonesisk trad.)
Giver en klar kinesisk association, blandt andet pga. brugen af traditionelle kinesiske instrumenter og de pentatone skalaer.
- Hornpipe from Water Music (G. F. Händel)
Et kendt stykke barokmusik, der sætter en stemning af kongens hof og 1600-tallets overdådige tafler.

Side 1 af 2

Illustration: Kasper Lundsfryd

Om øvelse 2 og 3:

Lyt gerne til sange, som fanger børnenes interesse, og som de kender godt (sørg blot for at pulsen er tydeligt markeret).

Ellers kan følgende sange bruges som eksempler:

Eksempler på sange, der går i 4/4 (det gør de fleste sange):

- Jeg ved en lærkerede
- I morgen er der ogs' en dag (*Andreas Odbjerg*)
- Du ligner din mor (*Benjamin Hav*)
- Højt fra træets grønne top

Eksempler på sange, der går i 3/4 (valsetakt):

- Blæksprutten Olsen
- Vårvisen (*Sebastian*)
- Sikken voldsom trængsel og alarm

Eksempler på sange, der går i 5/4:

- Højt på en gren en krage
- Take Five
- From Eden (*Hoizer*)
- Temaet fra Mission Impossible (om end det er svært at høre, da de første tre slag består af to punkterede fjerdedelsnoder).

Om puls og akkompagnement:

Når man spiller og synger i 5/4 er det særlig vigtigt, at læreren har pulsforfølelse godt inde under huden. Er man ikke opmærksom, er der en risiko for, at man kommer til at lave et ekstra slag i enden af takten, og derved skabe en 6/4-takt (især i slutningen af en frase). Det vil gøre det vanskeligt for eleverne at bevare en stabil tælling.

Planlægger du at spille til selv, er det derfor en god idé at forberede et fast akkompagnement, som du kan læne dig op ad undervejs.

Et godt råd er at spille på de betonedede 1- og 4-slag i venstre hånd, og de ubetonedede 2-, 3- og 5-slag i højre hånd.

For mere viden herom, henvises der til *musikipedia's* hjemmeside – søg på "Om betoning af slag".

Sømandsvise

Aktivitet lavet af: Mie Rank Brunberg

Kom med på en rejse i fantasien til spændende steder – og ned i kroppen for at mærke musikkens puls.

Når musikken fortæller uden ord

En sang fortæller næsten altid handlingen med sin tekst. Men nogen gange kan man også høre handlingen – eller i hvert fald stemningen – gennem musikken alene. I får ikke noget at vide om sangen eller teksten, men skal kun lytte jer frem til hvad der sker i musikken.

Øvelse 1 – lyt til sangen

- Lyt til instrumentalversionen af den sang, I snart skal lære.
 - Hvilke stemninger og billeder får I inde i hovedet? (Der er ikke er nogen forkerte svar, når det handler om billeder, man ser for sit indre blik – alles tanker er lige rigtige).
 - Hvad er det i musikken, der giver dig lige præcis de billeder og stemninger?
- Lyt nu til sangen med vokal på.
- Lær sangens titel, hvis I ikke allerede kender den.
 - Var der nogle af jeres indre billeder, der faktisk passer med teksten i sangen?
 - Eller er der noget i musikken, der giver bedre mening nu, hvor I kender teksten?
- Kan I komme i tanke om anden musik, der (også) giver indre billeder af bestemte steder eller oplevelser?

Musikkens mange taktarter

Langt det meste musik vi lytter til, bliver spillet i en fast taktart. Det betyder, at der er et fast system i hvor mange slag, der er mellem de betonedede slag.

Men hvad er *betonede* og *ubetonede* slag for noget?

betonet slag = et slag, hvor man lægger ekstra tryk/volumen på ("de tunge"/"de vigtige")

ubetonet slag = et slag, der ikke er ekstra tryk på ("de lette"/"de mindre vigtige")

Eksempler:

3/4: **1** 2 3

4/4: **1** 2 **3** 4

5/4: **1** 2 3 **4** 5 eller **1** 2 **3** 4 5

6/8: **1** 2 3 **4** 5 6

Man kan undersøge en sangs taktart ved at klappe i puls med musikken og mærke efter, hvornår giver mening at klappe hårdere eller trampe i stedet.

Aktivitet lavet af: Mie Rank Brunberg

Øvelse 2 – stå i rundkreds

Stil jer i en rundkreds, og lyt til de sange, din lærer afspiller.

Start med at mærke pulsen i sangen.

Lav et tramp på de slag, der føles "vigtige" (= betonedede) og et klap på dem, der føles "mindre vigtige" (= ubetonedede).

Tæl nu sammen således at trampet er nummer 1 og de øvrige slag er nummer 2/3/4 osv. Hvor mange når I at tælle til, før I kommer til et nyt 1-slag?

Øvelse 3 – syng sangen

- Lær Sømandsvisen, og syng den sammen.
- Gentag øvelsen fra før med betonedede og ubetonedede slag.
- Kan I tælle jer frem til, hvilken taktart sangen går i? Det er ikke en taktart, der bliver brugt ret meget – kan I komme i tanke om andre sange, der går i samme taktart?

Syng kanon

Sømandsvisen kan synges som kanon. Det betyder, at sangen kan synges af flere grupper, der starter på hver sit bestemte tidspunkt. På den måde skabes der flerstemmig sang.

Som afslutning har sangen en coda-linje, som alle mødes på og synger samtidig, ligegyldigt hvor langt man ellers er kommet i sin gennemsyngning.

Øvelse 4 – besvar spørgsmål

- Kender I andre sange, der kan synges som kanon?
- Har I prøvet at synges kanon før? Hvad er godt at være opmærksom på?

Øvelse 5 – syng i kanon

- Syng Sømandsvisen som kanon.
- Øv jer i at mødes samtidig på coda-linjen, når jeres lærer giver tegn.

